

Programació General dels Ensenyaments Inicials

Curs 2023-24

1. Professorat de l'Equip d'Inicials

Coordinadora i tutora de 1r B: Carolina Marí (8 hores lectives al grup d'EEII 1 A, 2 hores de tutoria al grup EEII 1A, 9 hores lectives al grup EEII 2A i 1 hora de coordinació de cap de departament).

Tutora 1B i 2 B : Pepa Pérez (8 hores lectives i 2 hores de tutoria al grup d'EEII 1 A i 2 hores de tutoria i 9 hores lectives al grup d'EEII 2 B)

Tutor EEII 2B: Victor Saiz (tres hores lectives i 2 hores de tutoria a EEII 2 A i tres hores lectives a EEII 2 B).

2. Organització

Reunions de l'Equip: les reunions ordinàries es duran a terme els dimarts dematí, entre les 11.40 h i les 14.25 hores, la periodicitat de les quals estarà marcada al calendari general del curs. S'alternaran les de tot l'Equip, en què es tractaran temes de caràcter general, sobretot els tractats a la Comissió pedagògica, amb les del professorat que imparteix el mateix nivell.

Així mateix, es participarà a les reunions de la resta de departaments i de centre, sempre que així es determini. Les sessions d'equip docent i d'avaluació de nivell 1 i 2 també es faran els dimarts. L'orientadora i cap d'estudis assistirà amb regularitat a les reunions d'equip i d'avaluació. Els membres d'EEII col·laboraran a diverses comissions.

Hores de docència de tot l'equip: 46 hores lectives, incloses les de tutoria corresponent a cada grup, que s'utilitzaran per:

- resoldre problemàtiques concretes de l'alumnat.
- donar-los informació específica.
- valorar el procés d'aprenentatge.
- activitats de cohesió de grup per evitar l'absentisme i l'abandonament.

3. Programació general i tractament de les competències

La programació general del curs ve determinada a l'annex 1 d'aquest document. Aquesta programació està basada en els currículums d'adults oficials (BOIB de 2 de maig de 2015) i a partir de les aportacions del professorat.

Així mateix, s'ha de dir que el tractament dels diferents continguts vindrà determinat per diverses circumstàncies:

- el nivell acadèmic de cada grup en concret.
- el ritme d'aprenentatge de l'alumnat.
- l'interès en l'aprofundiment dels temes
- l'assistència a classe, entre d'altres.

Per tant, a la programació es tenen en compte tots aquests aspectes a fi d'acompanyar als alumnes en el seu procés d'ensenyament-aprenentatge.

Es duran a terme algunes de les propostes de millora recollides a la memòria del curs 2022/23:

- Lectures en castellà i català adequades a l'alumnat adult i el seu nivell de comprensió lectora.
- Selecció de continguts gramaticals del material del que es disposa i crear-ne de nou adequat als adults.
- Continuar amb l'obtenció i organització del material que les diferents institucions balears disposen per a l'aprenentatge de la llengua catalana.

- Continuar amb la digitalització i organització del material del que es disposi per tal de reduir al màxim el nombre de fotocòpies.
- Organitzar una distribució dels continguts digitalitzats, a treballar a les diferents àrees, de fàcil accés per a tots els professors implicats.
- Afavorir activitats que permetin la interacció entre departaments, per exemple: sortides conjuntes, lectures compartides, festivitats en general, etc.
- Compartir experiències individuals dels alumnes d'ESPA de la seva trajectòria dins el centre.
- Modificar i ampliar el model d'avaluació inicial per fer a l'alumnat nouvingut al centre.
- Mantenir una comunicació fluïda per mitjans personals - telefonar quan no venen a classe, informar de tutories, reunions...
- Millorar les relacions exteriors amb diferents institucions: Educadors dels centres d'acollida, SOIB, Jovent, Creu Rotja, Palma Educa, Associacions de Connecta Barris, Biblioteca de Camp Rodó, etc.
- Facilitar l'assistència dels alumnes a formacions d'altres associacions.
- Conscienciar a l'alumnat d'EEII 1 i 2 de les característiques culturals pròpies de les Illes Balears.

4. Materials i recursos

L'alumnat treballarà, bàsicament, amb el material aportat pel professorat (d'elaboració pròpia o d'altres fonts, com ara materials impresos d'altres centres d'adults, de diferents editorials, recursos audiovisuals, dels mitjans de comunicació i informàtics). El fet que a totes les aules es pugui comptar amb un ordinador i una pantalla digital afavoreix el treball a partir de les noves tecnologies.

També s'ha de dir que l'Equip d'Inicials disposa de material propi, que es troba inventariat i distribuït en diversos armaris i que es troba a disposició del professorat i de l'alumnat, si n'és el cas. Aquest material és de diversa tipologia: lectures de diferents dificultats, quaderns de llenguatge, de matemàtiques, coneixement del medi, vídeos...

S'aprofitaran al màxim els recursos generals que ofereix el centre, com ara el servei de préstec i consulta de la biblioteca, els específics dels diferents departaments i el material en suport informàtic.

A l'escenari A, s'utilitzaran els materials i recursos que diferents entitats socioculturals i institucions presenten en la seva oferta d'activitats educatives complementàries (Ajuntament, Consell...).

Utilitzarem el Classroom com a eina de comunicació amb els alumnes i de treball, utilitzarem altres eines digitals com el liveworksheet, Kahoot...

5. Activitats complementàries.

Aquest curs escolar es faran activitats extraescolars, sempre que no es modifiqui la situació respecte al COVID.

Es programen diverses activitats, tant les organitzades pel propi centre, les diferents comissions, com les que ofereixen diferents entitats com ara: Palmaeduca, Caixaforum o Viu la cultura. Respecte a aquestes darreres es programaran en funció de l'oferta publicada cada trimestre.

Algunes de les activitats programades són:

Primer trimestre:

- Biblioteca. Visita i carnet.
- Bunyolada (tot el centre) 20 d'octubre de 19:00 a 21:00.
- Itinerari per Ciutat per a visitar els Betlems 20 de desembre horabaixa.
- Taller decoració Nadal.
- Visita a la Seu.
- Xocolatada 22 de desembre.
- Palma educa "Palma en temps de pirates i corsaris" per al nivell II dia 24 de novembre de 10:00 a 12:00 h.
- Palma educa "Itinerari Coneixem Palma" per al nivell I dia 08 de novembre d'11:15 a 12:45 per al nivell I. Val 3 € (mínim 20 persones 60€).

Segon trimestre:

- Festa de sant Antoni i sant Sebastià (gener) (tot el centre) dia 22 de gener de 19:00 a 21:00h.
- Visita al jardí de Sóller i itinerari.
- Cine Ciutat.
- Palma educa “Sabem què comprem” 27 de març a les 11:40.

Tercer trimestre:

- St. Jordi 23 d'abril (dia del llibre)
- sortida Parc de la Riera
- sortida de final de curs.
- festa fi de curs (maig, tot el centre).

Les activitats que es facin al llarg del curs i no s'hagin inclòs en aquesta programació seran explicades a la Memòria.

6. Metodologia

El procés d'ensenyament als Ensenyaments Inicials anirà encaminat a garantir un aprenentatge funcional que permeti a l'alumnat interpretar l'entorn més proper i interactuar amb aquest. Es fomentaran les experiències (activitats a la classe, sortides, extraescolars...) que condueixin a “aprendre a aprendre” i, per tant, a desenvolupar competències com ara actuar de manera autònoma, utilitzar les eines d'aprenentatge de manera crítica i creativa i a fomentar la participació en el grup. En aquest sentit, es promourà

l'aprenentatge fora de l'aula, a partir de l'aprofitament de recursos que pot proporcionar el barri (biblioteca, centres socials...), com també els diferents mitjans de comunicació.

El caràcter pràctic i aplicat dels continguts seleccionats, al costat d'estratègies que reforcin la funcionalitat d'aquests, serviran per afavorir l'interès de l'alumnat. L'alumnat ha de prendre consciència de la utilitat dels seus aprenentatges, per tant, es treballarà de forma competencial per tal que els coneixements i destreses assolits els puguin traslladar a la seva vida quotidiana.

De manera general s'aplicarà una metodologia participativa, adaptada a la diversitat de l'alumnat present en els diferents grups. Així mateix, cada necessitat plantejada tindrà una resposta educativa individualitzada, sense perdre de vista la cohesió del grup i la pràctica d'activitats col·lectives.

Durant tot el procés d'aprenentatge es reforçarà l'alumnat d'una manera positiva i continuada, per afavorir-ne l'autoestima i la motivació.

La temporalització del treball dels continguts del currículum i la selecció d'aquests vendran determinades pels interessos de l'alumnat, les característiques del grup i el ritme d'aprenentatge d'aquests. El que interessa és l'assoliment progressiu de les instrumentals i això suposa tot un procés.

7. Avaluació

L'avaluació és inseparable del procés d'ensenyament-aprenentatge, per tant resulta important implicar els alumnes i que la percebin com una ajuda real en el seu aprenentatge. L'avaluació es durà a terme a l'inici del curs (avaluació inicial), al llarg del procés d'ensenyament-aprenentatge (avaluació contínua), i al final del curs. L'avaluació inicial recull el nivell de competències i coneixements de l'alumnat que permetrà adaptar els continguts, metodologies i activitats a la realitat del grup. L'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge ha de ser contínua, mitjançant l'observació diària, la participació, realització de tasques i activitats avaluable.

S'establiran dos moments específics d'avaluació, a l'inici de curs (enllaç del document VIA) i en finalitzar, per conèixer el progrés de l'alumne i que permeti valorar el pas dels alumnes a ESPA.

Al llarg del curs s'han de fer tres sessions d'avaluació, la darrera de la qual ha de ser la final. L'equip docent, l'orientador/a i el/la cap d'estudis, es reuneix en aquestes sessions per fer una valoració general del grup i concreta de cada alumne valorant el rendiment, l'assistència, l'adequació del nivell, la necessitat de suport, i el seguiment de l'orientadora. En aquestes sessions es prenen les mesures adequades i necessàries orientades a la consecució dels objectius de cada àrea i nivell. Les conclusions consensuades d'aquestes sessions es reflectiran a les actes d'avaluació del centre i als documents concrets del GESTIB.

L'alumnat que assoleixi els objectius corresponents als ensenyaments inicials I promocionarà als ensenyaments inicials II.

La superació dels objectius dels ensenyaments inicials II dóna dret a l'expedició d'un certificat i a l'accés a l'educació secundària per a persones adultes que condueix a l'obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria.

Les qualificacions dels ensenyaments inicials I han de ser globalitzades i s'han d'expressar en els termes següents: superat i no superat.

En aquest nivell, en què l'aprenentatge és globalitzat, no s'estableixen percentatges de puntuació a l'hora de qualificar.

A l'hora de valorar la consecució dels objectius es tenen en compte els criteris següents:

- Ha assistit regularment a classe.
- Ha mostrat una predisposició positiva envers l'estudi i s'ha esforçat al llarg del curs.
- El seu grau de participació en les diferents activitats (classe, complementàries) ha estat satisfactori.
- L'alumne ha assolit els objectius generals proposats.

L'avaluació contínua valorarà especialment els tres primers criteris de la llista anterior, i en l'avaluació final es valorarà el grau d'assoliment dels objectius generals proposats. Aquest grau de consecució serà definitiu per valorar la promoció de l'alumne al nivell 2. Les activitats específiques, preparades amb la finalitat d'observar la consecució d'objectius generals (activitats orals i escrites), serviran per valorar aquest criteri.

En els ensenyaments inicials II s'han de valorar els tres àmbits de coneixement. Les qualificacions han de respondre a aquests termes: insuficient (IN), suficient (S), bé (B), notable (N) i excel·lent (E). Per superar l'àmbit de comunicació es requereix avaluació positiva en llengua catalana i literatura; llengua castellana i literatura i en llengua estrangera. Per superar l'àmbit científicotecnològic es requereix avaluació positiva en matemàtiques i ciències de la naturalesa. Per superar l'àmbit social es requereix avaluació positiva en ciències socials.

Tot i això en el cas de haver suspès un àmbit, si l'equip docent considera que pot continuar els seus estudis de manera adequada, l'alumne promocionarà a ESPA.

1.Avaluació continua (20%) :

1.1 -Predisposició positiva envers l'estudi i esforç al llarg del curs, assistència a tutories, plantejament de dubtes.

1.2 -Assistència regular a les classes.

2.L'alumne ha assolit els objectius generals proposats.(80 %)

2.1 Activitats específiques preparades amb la finalitat d'observar la consecució d'objectius marcats (activitats orals i escrites).

2.2 Realització dels treballs i activitats encomanades pel professorat.

Els instruments bàsics per a dur a terme l'avaluació seran:

- L'observació diària de la tasca individual i col·lectiva a classe.
- Assistència.
- Participació en les activitats del grup.
- Motivació.
- Progressos en l'aprenentatge, entre d'altres.

A més, en el cas del nivell II:

- Proves específiques i treballs, que permetin valorar la promoció a ESPA.

Documents d'avaluació

- a) L'expedient acadèmic: ha d'incloure les dades d'identificació del centre, de l'alumne i la informació relativa al procés d'avaluació, i s'ha d'ajustar al model de document que es troba en el programa de gestió de centres docents de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats. L'arxiu i la custòdia dels expedients acadèmics corresponen als centres educatius.

- b) L'històric acadèmic: és el document oficial que reflecteix els resultats de l'avaluació i les decisions relatives al progrés acadèmic, té valor acreditatiu i s'ha de lliurar als alumnes en acabar els ensenyaments inicials de la formació bàsica. Aquest document s'ha d'ajustar al model que es troba en el programa de gestió de centres docents de la Conselleria i ha de ser emès en imprès oficial, signat pel secretari i amb el vistiplau del director del centre.

- c) Les actes d'avaluació: han d'incloure la relació nominal dels alumnes que componen el grup i les qualificacions obtingudes, i s'han de tancar després de cada sessió d'avaluació. Han de signar les actes el tutor, l'orientador educatiu i tots els components de l'equip docent i s'hi ha de fer constar el vistiplau del director. Els continguts de les actes d'avaluació s'han d'ajustar al model de document que es troba en el programa de gestió de centres docents de la Conselleria.

- d) El certificat de notes: s'ha d'emplenar i lliurar als alumnes quan hagin superat un nivell dels ensenyaments inicials, i s'ha d'ajustar al model de document que es troba en el programa de gestió de centres docents de la Conselleria.

A EEI12, l'orientadora, l'equip docent i el cap d'estudis, en avaluació extraordinària (gener), valoraran en casos excepcionals i mitjançant diverses proves, la possibilitat de que un alumne/a promocioni.

DATES D'AVALUACIÓ

Avaluació inicial 24 d'octubre 2023

Segona avaluació 30 de gener de 2024

Avaluació final setmana del 11 de juny de 2024

CRITERIS DE PROMOCIÓ

CRITERIS MÍNIMS DE PROMOCIÓ ENSENYAMENTS INICIALS 1 A INICIALS 2

MATEMÀTIQUES

- Operar correctament amb nombres naturals.(fins a 1.000)
- Conèixer i emprar operacions senzilles de suma resta i multiplicació.
- Realitzar càlculs numèrics amb nombres naturals en situacions de resolució de situacions senzilles aplicades a la vida quotidiana.
- Utilitzar estratègies personals de càlcul mental.
- Fer ús de la calculadora per a quantitats grans.
- Conèixer les unitats bàsiques de mesura (longitud, capacitat, pes, temps i moneda) i la seva aplicació en contextos reals.

LLENGUA

- Utilitzar el llenguatge oral adequat a cada situació de la vida quotidiana.
- Comprendre oralment i per escrit textos breus.
- Parlar i escriure textos breus.
- Conèixer algunes normes bàsiques d'ortografia i la grafia correcte d'algunes paraules.

CRITERIS MÍNIMS DE PROMOCIÓ ENSENYAMENTS INICIALS 2 A ESPA

LLENGUA CASTELLANA

- **Comprensió oral i lectora.** A partir de textos senzills de diferents tipus. Cal:
  - Captar-ne les idees principals.
  - Entendre la informació proporcionada.

- **Expressió oral i escrita.** S'ha de distingir:
  - Quant a l'expressió oral, cal saber expressar missatges coherents i correctes.
  - Pel que fa a l'escrita, a més de redactar missatges coherents i correctes, cal saber fer ús del paràgraf i escriure amb lletra llegible. També s'ha d'insistir en la importància de la presentació adient dels escrits.

- **Ortografia.** Cal:
  - Coneixença i aplicació de les principals regles ortogràfiques sobre la representació dels sons en castellà: b/v, j/g, h...
  - Saber fer ús dels signes de puntuació bàsics (coma i punt, també signes d'exclamació i d'interrogació).

- **Gramàtica.** S'ha de saber:
  - Identificar verbs i substantius en un text per a destriar-los d'altres paraules dins el context.

LLENGUA CATALANA

ORTOGRAFIA I GRAMÀTICA

Coneixement de l'alfabet i dígrafs en català, han de saber com es pronuncien les lletres, segons les posicions, i els dígrafs (equivalències o no en castellà).

Ortografia A/E, femení i masculí i el plural -ES

Verbs ser, estar, tenir, anar, fer, viure, voler, menjar (i altres de la primera conjugació), saber, sortir en present; haurien de saber conèixer si un verb indica present, passat o futur.

Reconeixement i ús d'articles, demostratius, preposicions bàsiques (a, de, en, amb, per) adverbis bàsics de temps i lloc, i alguns de manera: bé, malament, així.

Vocabulari bàsic vida quotidiana (vegeu apartat de comprensió i expressió orals).

Entendre i usar de manera aproximada, si no els surt perfecte, oralment, els nombres cardinals fins a 100.

COMPREENSIÓ LECTORA

Han de poder assolir la comprensió lectora textos explicatius, instructius i narratius breus i adequats al seu nivell conceptual i acadèmic.

EXPRESSIÓ I COMPRENSIÓ ORALS

Han de poder interactuar en converses i instruccions de la vida quotidiana:

Saludar

Indicar i situar-se en el temps, les hores, dies de la setmana, els mesos, les estacions, expressar el temps meteorològic

Expressió dels gustos i preferències i de l'estat d'ànim

Anar a comprar per cuinar, per menjar

Anar a comprar roba, regals...

Indicar, i entendre, com arribar a un lloc

Saber contar què han fet en un dia determinat

Anar a un bar/restaurant

Anar al metge

(De manera orientativa, s'hauria d'assolir la capacitat d'interactuar en intervenció individual i conversa nivell A1-A2 (models examen caib)

EXPRESSIÓ ESCRITA

Han de poder ordenar lèxic i les diferents unitats gramaticals per formar petites frases escrites (també orals). (Veg. l'apartat d'ortografia i gramàtica.)

(Aquesta capacitat seria la menys important, donaríem major rellevància a la comprensió oral i lectora i a l'expressió oral així com a l'adquisició de vocabulari.)

Els criteris han d'estar escrits a l'examen, de forma que qualsevol mestre que corregeixi apliqui els mateixos criteris i que els alumnes també els puguin veure.

MATEMÀTIQUES

a) Aritmètica:

- Operar correctament amb nombres naturals respectant la jerarquia de les operacions.
- Operar amb nombres enters, utilitzant correctament els signes positius i negatius, respectant la jerarquia de les operacions utilitzant parèntesis.
- Conèixer i operar amb nombres decimals en operacions senzilles de suma resta, multiplicació i divisió.
- Llegir, interpretar i realitzar representacions gràfiques d'un conjunt de dades relatives al seu entorn.
- Expressar amb precisió mesures de longitud, massa, capacitat i temps.
- Expressar nombres naturals en forma de potència a través de la seva descomposició factorial aplicant criteris de divisibilitat.

b) Proporcionalitat:

- Conèixer les regles de tres simples directes, i utilitzar-les en exercicis molt senzills d'aplicació.
- Calcular correctament percentatges i aplicar-los a la resolució d'exercicis d'aplicació molt senzills, extrets de contextos de la vida quotidiana.

c) Resolució de problemes:

- Resoldre problemes senzills de la vida quotidiana aplicant amb nombres fraccionaris les quatre operacions bàsiques fent servir estratègies personals de resolució.

d) Geometria

- Identificació i classificació de figures geomètriques bàsiques.
- Aplicació d'aquests coneixements als objectes de l'entorn.

Els criteris han d'estar escrits a l'examen, de forma que qualsevol mestre que corregeixi apliqui els mateixos criteris i que els alumnes també els puguin veure

Annexos programacions

NIVELL 1

Coneixement del medi natural, social i cultural

a. OBJECTIUS	COMPETÈNCIES	CONTINGUTS	CRITERIS AVALUACIÓ
<p>1. Identificar els principals elements de l'entorn natural, social i cultural, analitzant-ne l'organització, les característiques bàsiques i les interaccions.</p>	<p>Coneixement i interacció amb el món físic</p> <p>Social i ciutadana</p> <p>Cultural i artística</p> <p>Autonomia i iniciativa personal</p> <p>Aprendre a aprendre</p>	<p>L'entorn i la seva conservació</p> <ul style="list-style-type: none"> · Introducció a la localització de les formes de relleu, accidents i paisatges més rellevants a les Illes Balears i a Espanya. · Variables meteorològiques: temperatura, humitat, vent i precipitacions. · Introducció a les manifestacions culturals de l'entorn: tradicions, monuments històrics, festes i gastronomia de les Illes Balears. 	<p>Ubicar en un mapa la situació de les Illes Balears.</p> <p>Ubicar en un mapa de les Illes Balears alguna de les principals poblacions.</p> <p>Ubicar en un mapa les principals ciutats de l'Estat espanyol.</p> <p>Identificar, a partir d'exemples de la vida diària, alguns dels principals usos que les persones fan dels recursos naturals, assenyalant-ne els avantatges i els inconvenients.</p> <p>Identificar els principals monuments de la ciutat o poble on viuen, i descriure les característiques bàsiques de les principals tradicions i festes de la localitat.</p>
		<p>La diversitat dels éssers vius</p> <ul style="list-style-type: none"> · Plantes: herbes, arbusts i arbres. La importància de les plantes en la vida del planeta. · L'agricultura. Estudi d'alguns cultius. · La ramaderia. Estudi de la cria d'algunes espècies. 	<p>Reconèixer i classificar, amb criteris elementals, els animals i les plantes més rellevants del seu entorn.</p>

2. Identificar els canvis principals que s'han produït en l'entorn pròxim amb el pas del temps (fets històrics, avenços ...)	Coneixement i interacció amb el món físic Aprendre a aprendre Autonomia i iniciativa personal	Canvis en el temps · Utilització de tècniques senzilles d'obtenció d'informació, a partir d'objectes i records familiars, per reconstruir el passat. · Coneixement d'alguns esdeveniments del passat i del present i la seva relació amb aspectes històrics propers a la seva experiència. · Elaboració de treballs col·lectius.	Ordenar i descriure els canvis en el temps d'alguns aspectes rellevants de la vida familiar i de l'entorn pròxim, emprant mètodes senzills.
		Matèria i energia · Introducció al coneixement de les principals fonts d'energia. · Desenvolupament d'actituds conscients, individuals i col·lectives davant determinats problemes mediambientals.	Reconèixer i explicar, recollint dades, les relacions entre alguns factors del medi físic (relleu, terra, clima, vegetació) i les formes de vida i actuacions de les persones, valorant l'adopció d'actituds de respecte per l'equilibri ecològic.
3. Conèixer les principals funcions del cos humà i la importància dels hàbits saludables.	Aprendre a aprendre Autonomia i iniciativa personal	La salut i el desenvolupament personal · Identificació de les parts i funcions del cos humà. Acceptació del propi cos i del dels altres amb les seves limitacions i possibilitats. · Identificació i descripció d'aliments diaris necessaris. · Hàbits de prevenció de malalties i d'accidents domèstics.	Posar exemples associats a la higiene, l'alimentació equilibrada, l'exercici físic i el descans com a formes de mantenir la salut, el benestar i el bon funcionament del cos.
4. Participar en activitats de grup, adoptant un comportament responsable, constructiu i solidari, respectant els principis bàsics del funcionament democràtic.	Social i ciutadana Aprendre a aprendre	Persones, cultures i organització social · Les normes de convivència i el seu compliment. Importància del diàleg per evitar i resoldre conflictes. · Consciència dels drets i deures de les persones en el grup. Utilització i respecte de les normes bàsiques de l'intercanvi	Saber participar en activitats col·lectives amb un comportament respectuós amb la resta del grup.

		<p>comunicatiu en grup i respecte als acords adoptats.</p> <ul style="list-style-type: none"> · Foment de la igualtat efectiva de drets i oportunitats entre homes i dones. · Els desplaçaments i els mitjans de transport. Responsabilitat en el compliment de les normes com a vianants i usuaris de transports i altres serveis. 	Reconèixer les principals normes com a vianants.
5. Reconèixer i apreciar la pertinença a grups socials i culturals amb característiques pròpies, valorant les diferències amb altres grups i la necessitat del respecte als drets Humans.	<p>Coneixement i interacció amb el món físic Social i ciutadana</p> <p>Autonomia i iniciativa personal</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Acostament a les manifestacions de les cultures presents en l'entorn com a mostra de diversitat i riquesa. 	Participar amb interès i respecte en activitats multiculturals que es duguin a terme a l'entorn més pròxim.
6. Iniciar-se en l'ús de les noves tecnologies.	Competència digital	<p>Objectes, màquines i tecnologies</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificació dels components bàsics d'un ordinador. Iniciació en el seu ús. 	Saber posar en marxa un ordinador i seguir les instruccions bàsiques per fer-lo funcionar.

Llengua i literatura

b. OBJECTIUS	COMPETÈNCIES	CONTINGUTS	CRITERIS AVALUACIÓ
1. Comprendre la informació provinent de texts orals d'origen divers i expressar-se oralment de forma adequada en els diferents contextos socials i culturals.	<p>Comunicació lingüística</p> <p>Autonomia i iniciativa personal</p> <p>Aprendre a aprendre</p>	<p>Escoltar, parlar i conversar</p> <ul style="list-style-type: none"> · Comprensió de texts orals procedents de la ràdio, la televisió o d'Internet per obtenir informació sobre fets i esdeveniments. · Producció i exposició de texts orals sobre temes quotidians o del seu interès. · Utilització de la llengua per prendre consciència de les idees i els sentiments propis i dels d'altres i per regular la pròpia conducta, emprant un llenguatge 	<p>Participar en les situacions de comunicació de l'aula, respectant les normes de l'intercanvi oral.</p> <p>Identificar les idees principals d'un text oral.</p>

		no discriminatori i respectuós amb les diferències.	
2. Adquirir competències comunicatives que permetin familiaritzar-se i interpretar documents de caràcter administratiu o d'ús corrent.	Aprendre a aprendre C. lingüística	Llegir · Acostament a la llengua escrita com a mitjà de comunicació, informació i gaudi.	Comprendre el sentit global de texts escrits d'origen divers identificant-hi la informació més rellevant.
3. Usar els mitjans de comunicació per obtenir, interpretar i valorar informacions i opinions diferents.	Autonomia i iniciativa personal C. digital Aprendre a aprendre	· Utilització de la informació de diaris, ràdio, televisió i Internet per reforçar l'aprenentatge lingüístic.	Utilitzar els mitjans de comunicació més usuals, com a eina important d'aprenentatge de la llengua en les diferents formes d'expressió, i manifestar interès i respecte envers altres opinions i realitats lingüístiques.
4. Adquirir habilitat lectora i d'escriptura en la llengua d'alfabetització.	C. comunicació lingüística Autonomia i iniciativa personal Aprendre a aprendre	Coneixement de la llengua · Adquisició de les convencions del codi escrit (paraula, frase, text). Introducció a l'ortografia. Introducció a la utilització del diccionari.	Redactar texts senzills relacionats amb la pròpia experiència. Cercar paraules al diccionari per conèixer-ne el significat.
5. Desenvolupar hàbits de lectura que permetin utilitzar la lectura com a font de plaer.	Autonomia i iniciativa personal Aprendre a aprendre Artística Comunicació ling.	Educació Literària · Escolta i comprensió de relats i poemes. · Recitat d'alguns texts de caràcter poètic. · Utilització de la biblioteca com a recurs informatiu, d'entreteniment i gaudi.	Apreciar les característiques bàsiques pròpies del text literari. Saber quines són les normes d'ús general d'una biblioteca.

Matemàtiques

c. OBJECTIUS	COMPETÈNCIES	CONTINGUTS	CRITERIS AVALUACIÓ
<p>1. Utilitzar el coneixement matemàtic per comprendre, valorar i produir informacions sobre fets i situacions de la vida quotidiana .</p>	<p>C. matemàtica</p> <p>C. coneixement i interacció amb el món físic</p> <p>C. digital</p> <p>Aprendre a aprendre</p> <p>C. lingüística</p> <p>Autonomia i iniciativa personal</p>	<p>Nombres i operacions</p> <p>Nombres naturals Ordenació, operacions amb nombres naturals.</p> <p>Resolució de problemes i aplicació en la vida quotidiana.</p> <p>El sistema monetari. Introducció als nombres decimals (l'euro, cèntims). Operacions amb nombres decimals.</p> <p>Resolució de problemes i aplicació a la vida quotidiana.</p> <p>Familiarització amb l'ús de la calculadora com a eina per comprovar les operacions realitzades.</p>	<p>Realitzar càlculs numèrics amb nombres naturals en situacions de resolució de problemes.</p> <p>Utilitzar estratègies personals de càlcul mental en càlculs relatius a la suma, resta, multiplicació i divisió.</p> <p>Saber utilitzar les monedes de curs actual.</p> <p>Saber utilitzar la calculadora bàsica.</p>
		<p>La mesura: estimació i càlcul de magnituds</p> <p>Unitats de mesura: longitud, massa, capacitat i temps. Unitats de mesura convencionals (introducció)</p>	<p>Mesurar objectes, espais i temps familiars amb unitats de mesura convencionals.</p>
<p>2. Conèixer, valorar i adquirir seguretat en les pròpies habilitats matemàtiques.</p>	<p>Autonomia i iniciativa personal</p> <p>Aprendre a aprendre</p>	<p>Tractament de la informació</p>	<p>Realitzar interpretacions elementals de dades presentades en gràfiques de barres.</p>

	Com. matemàtica	Obtenció i utilització d'informació provinent de gràfics relatius a fets quotidians. Lectura i interpretació de mapes i plànols que impliquin l'ús d'escales senzilles. Lectura i interpretació de taules de doble entrada d'ús habitual en la vida diària.	Resoldre problemes senzills en què intervingui la lectura de gràfics.
3. Identificar formes geomètriques de l'entorn natural i cultural, utilitzant el coneixement dels seus elements per descriure la realitat.	C. artística Aprendre a aprendre Coneixement i interacció amb el món físic.	Geometria Identificació i classificació de figures geomètriques bàsiques. Aplicació d'aquests coneixements als objectes de l'entorn.	Obtenir informació puntual i descriure una representació espacial (croquis d'un itinerari, plànol d'una pista, etc.) o artística (escultura, pintura), prenent com a referència les principals figures geomètriques. Reconèixer en l'entorn immediat objectes i espais amb formes rectangulars, triangulars, circulars, cúbiques i esfèriques.

Educació artística

1. Experimentar en produccions pròpies les possibilitats que adopten les formes, les textures i els colors.	Competència artística Aprendre a aprendre Autonomia i iniciativa personal	Expressió i creació plàstica . Elaboració de dibuixos, pintures, collages, estampacions, il·lustracions, volums i plegat de formes. . Descripció verbal de sensacions i observacions.	Utilitzar tècniques i materials adequats al producte artístic que es pretén aconseguir.
2. Conèixer i valorar diferents manifestacions artístiques del	Competència artística	Observació plàstica	Valorar la capacitat d'interpretació i d'expressió, les aportacions personals sobre

<p>patrimoni cultural propi i d'altres pobles.</p>	<p>Coneixement i interacció amb el món físic Autonomia i iniciativa personal</p>	<ul style="list-style-type: none"> . Observació de l'obra plàstica i visual en l'entorn i en exposicions i museus. . Curiositat per descobrir les possibilitats artístiques que ofereix l'entorn. <p>Audició</p> <ul style="list-style-type: none"> . Audició activa i reconeixement d'una selecció de peces musicals breus, de diferents estils i cultures, del passat i del present. . Comunicació oral de les impressions que causa la música escoltada. 	<p>manifestacions artístiques, així com el grau de coneixement, interès i respecte per aquestes.</p> <p>Reconèixer algunes manifestacions culturals presents en l'entorn, valorant-ne la diversitat i riquesa, com ara diferents estils musicals del passat i del present.</p>
<p>3. Crear produccions artístiques de forma cooperativa, assumint diferents funcions i col·laborant en la resolució dels problemes que es presentin per aconseguir un producte acabat satisfactori.</p>	<p>C. artística Social i ciutadana Aprendre a aprendre</p>	<ul style="list-style-type: none"> . Participació en l'elaboració d'obres plàstiques en grup. . Participació en anàlisis col·lectives d'obres d'art. 	<p>Participar en el treball en equip amb respecte vers les actuacions i opinions de la resta de membres.</p>

Nivell 2

Àmbit de comunicació

Llengua catalana i literatura

Llengua castellana i literatura

OBJECTIUS	COMPETÈNCIES	CONTINGUTS	CRITERIS AVALUACIÓ
1. Comprendre textos orals i escrits de mitjana dificultat procedents de diferents àmbits d'ús, sabent extreure'n les idees fonamentals i interpretant-los amb actitud crítica.	De manera general, es treballen la majoria de les competències en aquest àmbit, atès el seu caràcter globalitzat. C. Lingüística Autonomia i iniciativa personal Aprendre a aprendre Social i ciutadana Competència cultural i artística Competència digital Competència artística	Comprensió de textos orals i escrits en relació amb diferents situacions comunicatives. Comprensió de la informació rellevant en textos diversos, com ara reglaments, notícies, fullets informatius o publicitaris, fragments literaris, etc. Desenvolupament de l'autonomia lectora, de la capacitat d'elecció de temes i texts i de l'expressió de preferències personals.	Comprendre el sentit de texts orals i escrits, reconeixent les idees principals i identificant la diferència entre informació i opinió. Comprendre i utilitzar la terminologia gramatical i lingüística bàsica en les activitats de producció i comprensió de text. Valorar i apreciar la lectura de diferents texts literaris com a mitjà de gaudi i de coneixement.

		<p>Lectura guiada de diferents texts narratius, adaptacions clàssiques o literatura actual en diferents suports.</p> <p>Valoració i estimació del text literari com a vehicle de comunicació, font de coneixement d'altres mons, temps i cultures i gaudi personal.</p>	
<p>2. Utilitzar la llengua, oralment i per escrit, amb un domini bàsic del vocabulari, de les normes ortogràfiques i gramaticals i amb una construcció coherent, adequada i cohesionada de textos</p>	<p>De manera general, es treballen la majoria de les competències en aquest àmbit, atès el seu caràcter globalitzat.</p> <p>C. Lingüística</p> <p>Autonomia i iniciativa personal Aprendre a aprendre</p> <p>Social i ciutadana Competència cultural i artística</p> <p>Competència digital</p> <p>Competència artística</p>	<p>Participació i cooperació en situacions comunicatives de relació social especialment destinades a afavorir la convivència, amb valoració i respecte de les normes que regeixen la interacció oral.</p> <p>Interès per expressar-se oralment amb pronunciació i entonació adequades.</p> <p>Interès per la cura i la presentació dels texts escrits .</p> <p>Coneixement de les normes ortogràfiques bàsiques, apreciament el seu valor social i la necessitat de cenyir-s'hi.</p> <p>Aproximació a la terminologia gramatical (nom, adjectiu, determinant...) i a la diferenciació de les parts constituents de l'oració (subjecte i predicat).</p> <p>Diferenciació de la tipologia textual treballada.</p> <p>Exploració i reflexió sobre les possibilitats de l'ús de diversos</p>	<p>Expressar oralment coneixements i opinions de forma coherent.</p> <p>Participar en situacions de comunicació, respectant els torns de paraula i punts de vista diferents.</p> <p>Narrar, explicar, descriure, resumir i exposar opinions i informacions en texts escrits relacionats amb situacions quotidianes i escolars, de forma ordenada i adequada, usant de forma habitual els procediments de planificació i revisió de texts, així com de les normes gramaticals i ortogràfiques i tenint cura dels aspectes formals tant en suport paper com digital.</p> <p>Comprendre i utilitzar la terminologia gramatical i lingüística bàsica en les activitats de producció i comprensió de texts (paràgrafs).</p>

		enllaços entre oracions, en relació amb la composició de textos.	
3. Utilitzar de manera autònoma els recursos que ofereixen els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i de la comunicació per obtenir, interpretar i valorar informacions i opinions diferents.	<p>De manera general, es treballen la majoria de les competències en aquest àmbit, atès el seu caràcter globalitzat.</p> <p>C. Lingüística</p> <p>Autonomia i iniciativa personal Aprendre a aprendre</p> <p>Social i ciutadana Competència cultural i artística</p> <p>Competència digital</p> <p>Competència artística</p>	<p>Integració de coneixements d'informacions procedents de diferents suports amb especial atenció a les dades que es transmeten mitjançant gràfics, mapes, taules, esquemes i altres il·lustracions.</p> <p>Ús cada vegada més autònom dels recursos disponibles en les biblioteques, incloses les virtuals.</p> <p>Utilització dirigida de les tecnologies de la informació i de la comunicació per a la localització, selecció i organització d'informació i per obtenir models per a la composició escrita.</p> <p>Utilització de materials de referència, com ara enciclopèdies i diccionaris.</p> <p>Utilització progressivament autònoma de programes informàtics de processament de text.</p>	Recollir informació de manera autònoma, utilitzant tant fonts d'origen bibliogràfic com de les tecnologies de la informació i de la comunicació.
4. Respectar la diversitat de llengües.		Respecte per la diversitat de llengües	Valorar la diversitat lingüística com una riquesa cultural.
5. Reflexionar sobre els diferents usos socials de les llengües per evitar els estereotips lingüístics que suposen judicis de valor i prejudicis classistes, racistes o sexistes.		Actitud crítica envers els missatges que provenen dels mitjans de comunicació i de qualsevol situació comunicativa. Diferència entre informació i opinió.	Identificar en un text determinats estereotips sexistes, classistes o racistes.

Llengua estrangera: anglès

OBJECTIUS	d. COMPETÈNCIES	CONTINGUTS	CRITERIS AVALUACIÓ
1. Manifestar una actitud receptiva i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de la llengua estrangera.	Aprendre a aprendre Autonomia i iniciativa personal	Confiança en la pròpia capacitat per comunicar-se en la llengua estrangera i acceptació de l'error com a part del progrés en l'aprenentatge.	Valorar les pròpies habilitats en l'aprenentatge de la llengua estrangera.
2. Utilitzar els coneixements i les experiències prèvies amb altres llengües per a una adquisició més ràpida, eficaç i autònoma de la llengua estrangera.	C. ling. Autonomia i iniciativa personal	Ús d'habilitats i d'estratègies que ajudin a la memorització, a la repetició i a l'associació de paraules per a l'adquisició del lèxic i d'estructures elementals de la llengua.	Usar estratègies bàsiques per aprendre a aprendre.
3. Identificar aspectes fonètics, de ritme i entonació, com també estructures lingüístiques i de lèxic bàsiques com elements de la comunicació.	C. lingüística Autonomia i iniciativa personal	Lectura de paraules i frases senzilles prèviament conegudes en interaccions orals. Iniciació en alguns aspectes fonètics, del ritme i de l'entonació de la llengua estrangera i ús per a la comprensió i per a la producció oral. Associació global de la grafia, pronunciació i significat a partir de models escrits que representen expressions orals conegudes.	Llegir i entendre el sentit global i algunes informacions específiques de texts senzills sobre temes coneguts. Reconèixer i usar formes i estructures pròpies de la llengua estrangera, incloent-hi aspectes sonors, de ritme i entonació en diferents contextos comunicatius de forma significativa.
4. Escoltar i comprendre missatges en interaccions verbals senzilles.	C. ling.	Escolta i comprensió de missatges senzills procedents de diferents suports.	Entendre el sentit global i identificar informació específica en texts orals sobre temes familiars i d'interès.
5. Expressar-se i interactuar oralment en situacions senzilles i habituals que tinguin un contingut i desenvolupament coneguts, utilitzant procediments verbals i no	Social i ciutadana C. ling.	Interacció oral en situacions reals o simulades a través de respostes verbals i no verbals.	Participar en interaccions orals sobre temes coneguts en situacions de comunicació predictibles.

<p>verbals i adoptant una actitud respectuosa i de cooperació.</p>		<p>Producció de textos verbals coneguts prèviament mitjançant la participació activa en rutines.</p> <p>Desenvolupament d'estratègies bàsiques que donin suport a la comprensió i l'expressió orals.</p> <p>Identificació i ús de lèxic, i estructures elementals prèviament utilitzades de la llengua estrangera.</p>	
<p>6. Escriure i comprendre texts bàsics, seguint un model sobre temes tractats a l'aula.</p>	<p>C. ling.</p>	<p>Esriptura de paraules i frases per transmetre i compartir informació.</p> <p>Interès per la cura i presentació de texts escrits.</p> <p>Iniciació en l'ús de les estratègies bàsiques per redactar texts: selecció del destinatari, propòsit i contingut.</p> <p>Iniciació en l'ús d'estratègies de lectura: ús del context visual i verbal i dels coneixements previs sobre el tema.</p>	<p>Escriure paraules, expressions conegudes i frases a partir de models i amb una finalitat específica.</p> <p>Elaborar texts senzills atenent al destinatari, al tipus de text i la finalitat.</p>
<p>7. Aprendre a utilitzar les noves tecnologies per obtenir informació i poder comunicar-se en la llengua estrangera.</p>	<p>C. digital social i ciutadana</p>	<p>Iniciació a la utilització de programes informàtics educatius per llegir i per escriure missatges senzills.</p> <p>Ús progressiu de mitjans gràfics de consulta d'informació i de les possibilitats que ofereixen les tecnologies de la informació.</p>	<p>Usar estratègies bàsiques per aprendre a aprendre.</p>

		Valoració del treball cooperatiu com ajuda en el procés d'aprenentatge.	
8. Conèixer els països on es parla la llengua estrangera, com també alguns dels seus aspectes més significatius.	Social i ciutadana Aprendre a aprendre	Coneixement elemental de la cultura i dels països on es parla la llengua estrangera.	Identificar els països on es parla la llengua estrangera, com també alguns dels seus aspectes culturals més representatius.
9. Valorar l'adquisició d'altres llengües com a mitjà de comunicació i d'informació entre persones i cultures diverses.	Social i ciutadana	Actitud receptiva cap els parlants i cultures diferents a la pròpia. Reconeixement i aprenentatge de formes bàsiques de relació social en la llengua estrangera.	Valorar la llengua estrangera com a instrument de comunicació i mostrar curiositat i interès cap a les persones que la parlen.

Àmbit social

OBJECTIUS	COMPETÈNCIES	CONTINGUTS	CRITERIS AVALUACIÓ
1. Conèixer els primers períodes de la història, valorant les seves manifestacions artístiques i les repercussions a les Illes Balears.	C. artística Social i ciutadana Aprendre a aprendre	Aproximació a les diferents etapes històriques, partint del coneixement d'aspectes de la vida quotidiana: organització social, habitatge, formes de treball, mitjans de transport o comunicació. Manifestacions artístiques relacionades amb els períodes històrics en què es varen realitzar.	Reconèixer les diferents manifestacions artístiques, relacionant-les amb els períodes històrics en què es varen produir.

<p>2. Conèixer els conceptes relatius als trets físics més rellevants de la geografia espanyola i de les Illes Balears, com també els agents físics i humans que els modifiquen.</p>	<p>Coneixement i interacció amb el món físic social i ciutadana</p>	<p>La diversitat del paisatge a Espanya. Les principals zones climàtiques espanyoles. Principals trets físics de les Illes Balears. Agents que modifiquen el relleu: aigua, vent i accions humanes.</p>	<p>Identificar els principals trets dels diferents paisatges i zones climàtiques espanyoles i ser conscients de la seva diversitat. Identificar els principals trets físics de les Illes Balears.</p>
<p>3. Identificar les característiques principals de la població espanyola i especialment la de les Illes Balears i els seus sectors productius.</p>	<p>Social i ciutadana</p>	<p>Dades bàsiques sobre la població espanyola: piràmide de població, evolució i distribució de la població espanyola. Dades bàsiques sobre la població a les Illes Balears. Sectors productius. Definició i principals característiques.</p>	<p>Analitzar les dades sobre la població espanyola i la seva evolució. Analitzar les dades sobre la població a les Illes Balears. Reconèixer les principals diferències i riquesa dels diferents sectors productius.</p>
<p>4. Conèixer, assumir i valorar els principals drets i obligacions que es deriven de la Declaració Universal dels Drets Humans.</p>	<p>Social i ciutadana Autonomia i iniciativa personal</p>	<p>Drets i obligacions continguts en la Declaració Universal dels Drets Humans.</p>	<p>Conèixer els drets i obligacions bàsics recollits en la Declaració Universal dels Drets Humans</p>
<p>5. Situar en el seu context la Unió Europea.</p>	<p>Social i ciutadana</p>	<p>La Unió Europea. El seu origen i països que la componen.</p>	<p>Ubicar i conèixer els diferents països que componen la Unió Europea.</p>

Àmbit científicotecnològic

OBJECTIUS	COMPETÈNCIES	CONTINGUTS	CRITERIS AVALUACIÓ
1. Adquirir una competència matemàtica bàsica per aplicar-la amb seguretat a diferents situacions de la vida quotidiana.	C. matemàtica Autonomia i iniciativa personal Aprendre a aprendre	Aprofundiment en els nombres naturals, decimals i racionals i les seves operacions. El seu ús en activitats quotidianes. Divisibilitat. Múltiples i divisors. Nombres primers i composts. Expressió de parts utilitzant percentatges. Aplicació en situacions o problemes habituals; per exemple en descomptes, capacitats, enquestes i informacions sobre temes d'actualitat.	Llegir, escriure i ordenar diferents tipus de nombres i realitzar operacions i càlculs numèrics senzills mitjançant diferents procediments en situacions de resolució de problemes i utilitzant raonaments apropiats.
2. . Elaborar i utilitzar instruments i estratègies personals de càlcul mental i mesura, així com procediments d'orientació espacial en contextos de resolució de problemes.	C. matemàtica C. autonomia i iniciativa personal	Repàs de les unitats de mesura, longitud, massa, temps i capacitat. Mesures de superfície i volum. Estimació de longituds, superfícies, pesos i capacitats d'objectes i espais coneguts. Ús de plànols del barri o de la localitat. Diferents formes de representar la informació. Tipus elementals de gràfics estadístics.	En un context de resolució de problemes senzills, anticipar una solució raonable i cercar els procediments més adequats per abordar el procés de resolució. Realitzar, en contextos reals, estimacions i mesures escollint, entre els instruments i les unitats de mesura usuals, les que millor s'ajustin a la naturalesa de l'objecte que s'ha de mesurar. Realitzar, llegir i interpretar representacions gràfiques d'un conjunt de dades relatives a l'entorn immediat (croquis d'un itinerari, plànol de cases i maquetes) realitzades a partir d'un sistema de referència.

<p>3. Identificar els components dels ecosistemes i les seves relacions d'equilibri.</p>	<p>Coneixement i interacció amb el món físic</p>	<p>Iniciació en estudi dels ecosistemes com a unitat biològica. La diversitat dels éssers vius. El cicle de l'aigua. L'aigua a la naturalesa, la seva contaminació i malbaratament. Actuacions per al seu aprofitament.</p>	<p>Reconèixer i explicar les relacions entre alguns factors del medi físic i les formes de vida i actuacions de les persones, valorant l'adopció d'actituds de respecte per l'equilibri ecològic.</p>
<p>4. Conèixer les principals fonts d'energia i el seu ús responsable.</p>	<p>Coneixement i interacció amb el món físic Aprendre a aprendre</p>	<p>Iniciació a l'estudi de les principals fonts d'energia. Renovables i no renovables. Elements contaminants de l'entorn: mesures de protecció i conservació. Mesures pràctiques d'estalvi en el consum.</p>	<p>Reconèixer la importància de l'ús responsable de les fonts d'energia.</p>